

FORSVARSMINISTERIET

NOTAT

KORT STATUS FOR DEN DANSKE MILITÆRE INDSATS I SYDIRAK

7. august 2007

Indledning

Nærværende notat har til formål at give en kortfattet status for den militære indsats, herunder status for opbygningen af de irakiske sikkerhedsstyrker og samtækningsindsatsen i Irak.

Danmarks militære engagement i Irak har haft til formål at bistå med løsning af sikkerhedsopgaver samt at støtte genopbygningen og kapacitetsopbygningen. Et centralt element har været støtten til opstilling, træning og rådgivning af de irakiske sikkerhedsstyrker. Hermed har de danske soldater arbejdet med at skabe en central sikkerhedsstruktur i forbindelse med, at irakerne selv skal overtage ansvaret for sikkerheden.

I perioden maj 2003 - august 2007 har der været udsendt ca. 5.500 danske soldater til Irak fordelt på samtlige styrkebidrag i Basra og Bagdad.

Den danske styrke har aktivt deltaget i uddannelsen af dele af de samlede irakiske sikkerhedsstyrker, herunder både politistyrker, hærenheder og grænsetropper, der i dag tilsammen tæller i alt ca. 350.000 personer.

Et andet centralt element har været det danske samtækningsinitiativ, der i videst muligt omfang er søgt gennemført ved en fælles planlægning af konkrete projekter og en understøttende koordinationsproces med deltagelse af civile og militære aktører. Den danske bataljon i Sydirak har siden juni 2003 som led i samtækningsinitiativet faciliteret projekter til en værdi af ca. 33,5 mio. kr. finansieret af Udenrigsministeriet. Herudover er der gennemført "CIMIC-projekter" finansieret af forsvaret til en værdi af ca. 1,8 mio. kr. og sikkerhedssamarbejdsprojekter til en værdi af ca. 7,4 mio. kr. Bataljonen og de såkaldte Protection Teams (personbeskyttere) har herudover ydet støtte til den civile danske genopbygningsindsats i form af logistik og sikkerhed, hvilket har haft afgørende betydning for gennemførelsen af de danske bistandsaktiviteter.

Overdragelsen af ansvaret til irakerne i det sydlige Irak sker gradvist og provins for provins, idet de multinationale styrker efter overdragelsen vil spille en mere tilbagetrukket rolle.

Ansvarsområdet for den britisk ledede Multinational Division i det sydlige Irak omfatter fire provinser. Tre af disse provinser (Al Muthanna, Dhi Qar og Maysan) er overdraget til irakerne, mens irakerne har ønsket at overtage den fjerde provins, Basra, i andet halvår af 2007.

Opbygningen af de irakiske militære sikkerhedsstyrker

Fra irakisk side varetages sikkerhedsopgaverne i Sydirak af 10. irakiske division. Der er i løbet af det seneste halve år sket en markant forbedring af divisionens evne til at operere. Division har siden udgangen af 2006 taget mere og mere del i de militære sikkerhedsoperationer i Sydirak. Enheden spillede bl.a. en væsentlig rolle i forbindelse med Operation Sinbad, som havde til formål at forbedre sikkerhedssituationen i Basra forud for overdragelsen af sikkerhedsansvaret til de irakiske sikkerhedsstyrker. Operationen blev gennemført i perioden ultimo 2006 - primo 2007 af såvel irakiske sikkerhedsstyrker som koalitionsenheder, herunder den danske bataljon. Hensigten var, at de irakiske sikkerhedsstyrker i størst muligt omfang selv gennemførte sikkerhedsoperationerne i Basra, herunder med patruljer, kontrolposter og bevogtning.

Divisionen er nu kommet så langt i sin opbygning, at den er overgået fra at være under kommando af de multinationale styrker til at være under irakisk kommando. Dette er et meget vigtigt skridt og en afgørende milepæl i opbygningen af den irakiske hærs evne til selv at varetage sikkerheden i Sydirak.

Divisionen har på nuværende tidspunkt enheder i alle fire provinser i det sydlige Irak. Ligeledes har divisionen afgivet to bataljoner til den irakiske hærs øgede indsats i Bagdad. Fra irakisk og koalitionsens side vurderes det aktuelt, at de irakiske sikkerhedsstyrker vil være rede til at overtage sikkerhedsansvaret i Sydirak i løbet af efteråret 2007. For øjeblikket befinder den irakiske 10. division sig i dette område. Den danske bataljons uddannelsesindsats, stabstræningen på divisions- og brigadeniveau samt danske materieldonationer af 100 lastvogne og våben har primært rettet sig mod enheder af denne division.

Den danske bataljon i Sydirak har haft ansvaret for at uddanne 1. irakiske bataljon (som er en af 10. irakiske divisions bataljoner) i Basra-provinsen. Bataljonen er nu fuldt bemandet og tæller ca. 1.000 soldater. Den danske bataljons uddannelsessamarbejde med den irakiske bataljon viste allerede i januar i år, at bataljonen var i stand til at operere hensigtsmæssigt og selvstændigt. Dette er blandt andet kommet til udtryk ved gennemførelsen af en større operation i samarbejde med den danske bataljon.

1. kompagni ved 1. irakiske bataljon er netop af de irakiske myndigheder blevet udpeget til at skulle til Bagdad for at støtte såvel irakiske samt øvrige koalitionsstyrkers sikkerhedsoperationer i hovedstaden.

I Basra by har den 10. irakiske division overtaget Old State Building og Shatt Al Arab Hotel fra koalitionen. Overdragelsen af disse to koalitionsfaciliteter i Basra by er endnu et vigtigt skridt hen imod overdragelse af ansvaret for sikkerheden i Basra. Ligeledes har divisionen overtaget Shaibah Log Base ultimo april i år, hvor den danske bataljon frem til primo 2007 havde lejr. Det betyder, at koalitionsens styrker i Basra er koncentreret på Basra Air Station og Basra Palace.

Opbygningen af øvrige sikkerhedsstyrker m.v.

Den danske bataljons træningsindsats har også omfattet uddannelsessamarbejde med 15 lokale politistationer i Sydirak. Samarbejdet har haft til formål at medvirke til at udbrede kendskabet til menneskerettigheder og grundlæggende retspleje hos de irakiske politistyrker i området.

Den danske bataljon har ligeledes bidraget til at udvikle lokale demokratiske processer, og til at de demokratiske valg i oktober og december 2005 blev gennemført med succes. Denne indsats bidrog til at skabe grundlaget for implementeringen af den nye irakiske forfatning og grundlov. De danske styrkers prioritering af at skabe og vedligeholde et velfungerende netværk til lokale civile nøglepersoner har bidraget positivt hertil. De gode relationer til lokale nøglepersoner har endvidere bidraget til, at bataljonen har kunnet forebygge og bilægge konflikter imellem koalitionen og lokale grupperinger uden brug af væbnet magt. Ligeledes har bataljonen med succes været mægler i forbindelse med stammekonflikter.

Ændring af de danske styrkers operative virke

Med udgangen af juli måned afsluttede det danske bidrag sin uddannelse af de irakiske sikkerhedsstyrker i Sydirak, ligesom de danske samtækningsprojekter m.v. overdragedes til irakerne. Deployering af observationshelikopterbidraget blev tillige indledt i den sidste del af juli. Den danske bataljon blev frameldt koalitionen natten mellem den 31. juli og 1. august 2007. Fra samme tidspunkt blev observationshelikopterbidraget tilmeldt koalitionen.

Den danske bataljon havde i koordination med den britisk ledede brigade og division udarbejdet planer for afvikling af igangværende projekter og hjemtransport af materiel samt personel. Pakningen af materiel og transporten til Kuwait blev påbegyndt i juni, og der skulle transporteres mellem 600 og 700 containere til Kuwait. Landevejstransporten forløb frem til primo august 2007. Hjemtransport planlægges gennemført med skib for hovedparten af materiellets vedkommende, idet særligt følsomt materiel transporteres hjem med fly. Enkelte køretøjer planlægges overført til Helmand-provinsen i Afghanistan. Hjemtransporten af personellet vil være tilendebragt 18. august 2007, hvilket er i overensstemmelse med den oprindelige plan.

Samtænkning af civil og militær indsats

I marts 2004 lancerede regeringen, som en del af forsvarsforliget, initiativet "Samtænkning af civil og militær indsats i internationale operationer". Initiativet skal sikre, at anvendelsen af danske statslige ressourcer i internationale krisestyringsoperationer sker fokuseret, effektivt og koordineret uanset sikkerhedssituationen. De samtækningsaktiviteter, der faciliteres af de danske militære styrker, sker i områder, hvor civile aktører har vanskeligt ved at operere på grund af sikkerhedssituationen.

Forsvarets bidrag til samtækningsindsatsen i Sydirak har grundlæggende bestået af to dele. Den ene del har været bataljonens facilitering af samtækningsprojekter finansieret af Udenrigsministeriet. Indsatsen har vist sit værd gennem en række små, men synlige projekter blandt lokalbefolkningen i områder, der ikke har kunnet nås af den øvrige civile bistand. Forsvaret har haft projektansvaret for samtækningsprojekterne, og Udenrigsministeriet har udsendt en civil rådgiver, som har understøttet arbejdet. Den anden del er forsvarets støtte til den civile danske genopbygningsindsats i form af logistik og sikkerhed (personbeskyttelse) for de civile rådgivere, hvilket har haft afgørende betydning for gennemførelsen af de danske bistandsaktiviteter.

Nedenstående tabel viser opgørelse over samtæknings-, CIMIC- og sikkerhedssamarbejdsprojekter pr. 26. juli 2007: (Oversigten omfatter ikke Udenrigsministeriets øvrige genopbygningsprojekter, hvor den samlede ramme er på 590 mio. kr.)

	Antal	Forbrug DKK
<u>Samtækningsprojekter</u>		
- Vandforsyningsprojekter:	288	6,3
- Elforsyningsprojekter:	93	1
- Sundhedsprojekter:	27	3,4
- Uddannelsesprojekter:	120	13
- Diverse (veje, broer, diger, øvrige):	164	9,7
<i>Samtækningsprojekter i alt</i>	692	33,5
<u>CIMIC projekter</u>	116	1,8
<u>Sikkerhedssamarbejdsprojekter</u>	3	7,4
<i>Projekter i alt</i>	811	42,7

Hertil kommer, at Danmark har udført genopbygningsprojekter for knap 20 mio. kr. sponsoreret af USA. Således er der samlet set gennemført projekter for ca. 60 mio. kr.

Som det fremgår af tabellen, har den danske bataljon siden 2003 i alt initieret 811 projekter, hvoraf 116 projekter er CIMIC-projekter og 3 projekter er sikkerhedssamarbejdsprojekter. Der er gennemført ét sikkerhedssamarbejdsprojekt i 2007 (donation af Camp Danevang på Shaibah Log Base) og 2 sikkerhedssamarbejdsprojekter i hhv. 2005 og 2006 (donation af pistoler og lastvogne).

Forsvaret har afsluttet alle igangværende samtæknings- og CIMIC-projekter inden hjemtagningen af den danske bataljon i august 2007. Projekterne er blevet overdraget til irakerne.

Endelig har forsvarets støtte til den civile genopbygningsindsats omfattet personbeskyttelse for de danske udsendte diplomater og civile rådgivere fra Udenrigsministeriet i Basra og Bagdad. Denne indsats bidrager direkte til diplomaterne og civile rådgiveres mulighed for at løse deres opgaver i forbindelse med genopbygningen af det irakiske samfund på trods af vanskelige forhold og i et miljø præget af ringe sikkerhed.

Samlet har der i perioden november 2003 - april 2007 været udsendt 555 soldater med henblik på at beskytte de danske udsendte diplomater og civile rådgivere i Bagdad og Basra.

De danske styrkebidrag i Irak har fået nogle værdifulde erfaringer inden for genopbygningsområdet - erfaringer, herunder samtækningsinitiativet, der vil blive anvendt og videreudviklet i andre missionsområder i fremtiden. Erfaringerne viser, at der er en klar gensidig nytteværdi af både de militære og civile aktører, herunder Udenrigsministeriets, indsats i Irak. Erfaringer fra blandt andet Irak understreger, at den militære indsats bør gå hånd i hånd med den civile indsats for bedst muligt at forbedre levevilkårene for civilbefolkningen.

Øvrige indsatser

Den danske bataljon har i flere perioder sikret de strategiske eksportolieledninger og bidraget til at sikre, at Irak kunne opretholde sin olieeksport via terminalplatformene i den Persiske Golf på op til 1,5 millioner tønder olie om dagen.

Den danske bataljon fik tidligt i sin udstationering standset et omfangsrigt tyveri af elledninger. Elledninger er selvsagt en forudsætning i genopretningen af strømforsyningen til lokalsamfundene.

Ligeledes har bataljonen i operativ sammenhæng bidraget til rydning og bortskaffelse af gammel og efterladt ammunition i Sydirak.

Danmark har, på opfordring fra FN, i perioden 15. januar til 1. juli 2007 haft et af flyvevåbnets C130J Hercules transportfly udstationeret i Kuwait til støtte for United Nations Assistance Mission for Iraq, UNAMI. Transportflyet har fløjet mellem destinationerne, hvor FN opererer i forbindelse med bistandsmissionen i Irak, herunder Bagdad (Irak), Erbil (Irak), Amman (Jordan) og Kuwait International Airport.

Det danske bidrag har løst følgende opgaver for FN:

- 250 flyvninger fordelt på 70 missionsdage, svarende til 400 flyvetimer.
- 1600 passagerer befordret mellem Bagdad, Erbil, Amman og Kuwait City.
- 180.000 kg gods løftet fra en lufthavn til en anden.

Det danske C-130 transportfly er hjemtaget i forbindelse med, at mandatet for udsendelsen udløb den 30. juni 2007. Det danske bidrag til UNAMI i Bagdad, herunder en militærrådgiver og to forbindelsesofficerer, fortsætter.